

LESNÍ ŠKOLA PROTOS

METODIKA PRÁCE SE SKAUTSKOU IDEOU

ABSOLVENTSKÁ PRÁCE

AUTOR PRÁCE

Ing. Petr Maršálek

POHOŘELICE, 09. 11. 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že tato práce je mým původním dílem, zpracoval jsem ji samostatně a s použitím literatury uvedené v seznamu.

V Pohořelicích dne

.....

podpis autora

OBSAH

1	SKAUTSKÁ IDEA	4
2	DUCHOVNÍ ROZMĚR SKAUTINGU	5
2.1	První princip	5
2.2	Druhý princip	6
2.3	Třetí princip	6
3	METODIKA PRÁCE S MYŠLENKOVÝMI ZÁKLADY	8
3.1	Skautský slib a zákon	9
3.2	Skautská symbolika	10
3.2.1	<i>Symbolický rámec</i>	11
3.3	Učení se zkušeností	12
3.4	Družinový systém	12
3.5	Podpora dospívajících	13
3.6	Příroda	14
3.7	Rozvíjející programy	14
	ZÁVĚR	15
	ABECEDNÍ SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	16

1 SKAUTSKÁ IDEA

Skautská idea, potažmo myšlenkové základy skautingu, jsou velmi obsáhlým tématem, a může zde nastat několikeré vnímání původní myšlenky, zakladatele skautingu Roberta Baden-Powella. Na každém kurzu či vzdělávací akci jsem se potkal s lidmi, které jsem dříve neznal, nebo jsem je znal jen okrajově, jak je to dnes moderní – z internetu. Například proto, že napsali zajímavou publikaci, kterou jsem četl, nebo se zapsali do historie českého skautingu svým hrdinstvím. Nicméně jsem ale zjistil, že vlastně, i když všichni děláme ten skauting, který pro nás bratr zakladatel „vymyslel, vytvořil, sepsal,“ tak jej každý pojmáme rozdílně.

Každé středisko, každý oddíl vychází z myšlenek, tak jak byly sepsány v Základech Junáctví, Stanovách Junáka a dalších publikacích. Přesto má každá jednotka své vlastní tradice, svou vlastní metodiku pro práci s dětmi. Někde pracují se stezkami, jinde si tvoří své vlastní stezky a jinde se stezkami nepracují vůbec. Někde pořádají akce pro veřejnost, někde zase naopak akce pro veřejnost nepodporují. Někde jsou oddíly čistě věřící, jinde jsou oddíly nevěřící, smíšené oddíly věřících a nevěřících, nebo oddíly jen dívčí či chlapecké nebo koedukované. Nejsm zde od toho, abych určoval, co je správné a které „dělání“ skautingu je to nejlepší, nejvhodnější. Byla by to asi nekonečná a bezvýsledná debata o tom, co vlastně je a co není správné. Pokusím se však na následujících řádcích nastínit své myšlenky a poznatky, které jsem získal za dobu svého působení v našem oddíle. Uznávám, že i já jsem někdy potřeboval inspiraci a myšlenky někoho jiného, ze kterých jsem vycházel a vycházím dodnes, a objeví se i v této práci. Tyto myšlenky jsou pro mě nejinspirativnější, a proto jsou součástí této práce. Nikomu je nevnucuji, stejně jako svůj pohled na skauting a budu mít pochopení, pokud někdo se mnou nebude souhlasit.

2 DUCHOVNÍ ROZMĚR SKAUTINGU

„*Duchovní život je nezbytná podmínka k úspěšné výchově i sebevýchově,*“ píše Edy v první kapitole Nikdy nekončícího dobrodružství. Jestliže rozumíme významu slov v té větě a trochu se nad tím zamyslíme, nelze nic jiné, než mu dát za pravdu.¹

Jak ale dále pracovat s touto myšlenkou? Duchovní život se nedá odbýt jednou, dvěma družinovkami, jako když dětem ukazujeme uzly, které na druhé družinovce vážou pomalu poslepu. Je to něco obtížného, co bude vyžadovat práci. Také je třeba posilovat vztahy mezi dětmi navzájem, mezi dětmi a vedoucími. Mravní rozhodování mezi dobrem a zlem, dospělá zodpovědnost. Všechna tato problematika je rozebírána ve stezce a v příručkách, jen my, dnešní skautští vedoucí, bojujeme s tím, jak to dětem vhodně předat, tak aby tu myšlenku snadno a správně pochopily.

Pro snadnější pochopení myšlenek skautingu je nejdůležitější dětem vštípit myšlenku o třech skautských principech. Principy jsou základní kameny, pilíře skautské výchovy a musí být respektovány na cestě k cíli. Skauting usiluje o harmonický rozvoj každého jednotlivce jako osobnosti skrze tyto principy.

Pro děti je nelepší učit se hrou nebo poslechem příběhu. Nedokážu si představit úplně hru na téma těch principů, ale vhodně zvolený příběh u dětí podpoří představu o tomto tématu. Proto jsem i zastáncem čtení si s dětmi na družinovkách. Stačí deset minut, ale chce to pravidelnost. Navíc, je to i uklidňující prvek.

2.1 PRVNÍ PRINCIP

Já, jako věřící člověk, mám první princip jako odpovědnosti vůči Bohu. Víím, pro ateistu tohle bude dosti obtížný princip. Začít chodit do kostela, protože se stal někdo skautem? Z přijetí tohoto principu nevyplývá, že je nutné připojit se k některé církvi nebo náboženské společnosti.

Uznávám, že skauti věřící v Boha to mají „jednodušší“ s prvním principem, jelikož našli svůj pohled na tento princip v Bohu a Desateru. Nebo alespoň já jsem si tam ten pohled našel. A nechci tady psát za nevěřící, ale moje představa je taková, že u nevěřícího člověka se

¹ NIKDY NEKONČÍCÍ DORODRUŽSTVÍ – Jiří Zajíc

jedná o službu nejvyššímu dobru. Pak už jen záleží na člověku, na jeho svědomí, myšlence a zodpovědnosti, co považuje za to nejvyšší dobro a jak tomu dobru bude sloužit.

2.2 DRUHÝ PRINCIP

Odpovědnost vůči ostatním vychází z toho, že člověk nežije sám, udržuje si vztahy s přáteli, rodinou, kamarády, kolegy z práce, spolužáky. Vazby mezi lidmi jsou důležité pro fungování společnosti. To, co my děláme, děláme ostatně také kvůli nim.

Každý žijeme v nějakém společenství, ovšem skautské společenství zahrnuje i širší okruhy lidí. Jedná se o osoby z jednoho města, jednoho státu, obyvatelé stejného kontinentu, lidstvo a svět jako celek. Tedy vlastně i prostředí, ve kterém žijeme. Živé tvory, neživé věci, vše, co nás obklopuje.

Jan Pečený – Neptun píše k druhému principu tohle: „*V zásadě musíš být vždy u toho, co pomáhá zmírňovat utrpení lidí, u toho, co slouží dobru druhého člověka, rodiny, obce, státu. A k tomu všemu máš být připraven. Z toho plyne někdy zanedbávaná povinnost celoživotního vzdělávání. Má-li totiž Tvoje pomoc být účinná, musí být kvalifikovaná.*“²

V rámci druhého principu je závazek pro nás vedoucí: vztahy rozvíjet, kultivovat, žít tak, abych vztahy mezi lidmi budoval, nikoliv bořil – a totéž předávat dětem v oddílech. Učit je být tvořivými členy společenství, stavět a rozvíjet přátelství, být fér k ostatním, dávat druhým prostor i prosadit se mezi nimi, nemaskovat své nedostatky, být otevřený, nabízet ze sebe to, čím druhým mohu posloužit. Nejviditelnějším praktickým důsledkem respektování této hodnoty je uplatnění družinového systému v životě oddílu. Podrobněji se tématu družinového systému budu věnovat v kapitole 3.4 – Družinový systém.

2.3 TŘETÍ PRINCIP

Odpovědnost vůči sobě, je o tom, že každý z nás je jedinečná lidská bytost, má cenu, hodnotu, je důležitý. Nezáleží na vzdělání, barvě pleti, práci, náboženství. Člověk je jako bytost důležitý. Stejně tak má člověk hodnotu. V historii známe pár příkladů, kdy s hodnotou člověka nebylo zacházeno správně, např. ve druhé světové válce ze strany nacistů směrem k Židům. Lidé mají svou hodnotu a cenu, bez ohledu na to, zda jsou zdraví, nemocní, tělesně handicapovaní, mohou pracovat. „*Lidé mají hodnotu, už proto, že jsou lidé.*“³

² ZÁKLADY DUCHOVNÍ VÝCHOVY VE SKAUTINGU – Jan Pečený

³ TICHOU POŠTOU – Věra Voňavková

Člověk na světě poznává sám sebe. Zkoumal, odkud přichází, jaké mu jsou vštěpovány tradice, co je jeho cílem na světě, ve společnosti, zjednodušeně řečeno, kam kráčí?! Co je smyslem jeho existence, čím může pomáhat, čemu může prospět, v čem se realizovat. Člověk, který zná své přednosti, slabiny, dobré, špatné vlastnosti, je schopen přijmout sám sebe, mít se rád takového, jaký je a zároveň se tím posouvat i sám kupředu, vzdělávat se, pečovat o zdraví. Avšak při poznávání sám sebe nesmí zapomenout na další dva, již zmiňované, principy.

3 METODIKA PRÁCE S MYŠLENKOVÝMI ZÁKLADY

„Cílem skautingu je naučit mladé lidi, jak se poctivě žije, a ne, jak se dá životem proklouzávat“⁴ slova Roberta Baden-Powella v jeho knize *Skauting for boys* přesněji ilustrují, jak bychom měli vést naše svěřence v družinách a jaké hlavní myšlenky jim vštěpovat.

Klíčovým úkolem skautské výchovy je vytváření vztahů. Člověk si potřebuje vytvářet vztah k věcem, k lidem, společnosti, přírodě, tradicím, hodnotám, Bohu. Cílem skautské výchovy by tedy mělo být formulovat člověka s takovým hodnotným žebříčkem, který se co nejvíce blíží hodnotám vyjádřeným v deseti bodech skautského zákona. Dále také podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí, jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k sobě samým, bližním, vlasti, přírodě a celému lidskému společenství v souladu s principy a metodami, stanovenými zakladatelem skautského hnutí, lordem Robertem Baden-Powellem a zakladatelem českého skautingu, prof. Antonínem Benjaminským Svojsíkem. Proto je těžištěm skautské metodiky hledání způsobů, jak to zařídit, aby mládež tyto zásady přijala a chtěla podle nich žít.

Skauting můžeme vnímat jako víru v lepší svět skrze osobní rozvoj jednotlivce. A zlepšovat svět je tou nejlepší možnou „stopou,“ kterou po sobě na tomto světě zanecháme. Není a nebude to snadné, avšak není k tomu potřeba násilí, politický převrat, nebo revoluce. I když „revoluce“ možná ano. Ta, která proběhne v naší hlavě, v našem srdci, v našem nitru. I tato změna pomůže k tomu, že svět může být lepší. Jestli opravdu bude, je ale ovlivněno mnoha jinými okolnostmi, které jedinec nezmění – války, politické rozepře, hladomor, přírodní katastrofy. Přesto i snaha je důležitá, stejně jako přesvědčení, že záleží na každém jednotlivém člověku. Každý jedinec může změnit sám se sebe, alespoň o kousek, jen musí sám chtít. A pak už jen záleží na tom, co proto skutečně udělá.

Jak se píše v knize *Tichou poštou*: *„Skauting je projekt, jehož posláním je zlepšovat svět skrze jednotlivé lidi, kterým pomáhá vstoupit na cestu dobrovolného zájmu o vlastní rozvoj i rozvoj nejbližších lidí.“⁵* Tohle je jedna z hlavních myšlenek skautingu. A ač nejsem odborník na tuto terminologii a každý odborník by mi tato pojmenování rozmetal odborným

⁴ SKAUTING FOR BOYS – Robert Baden-Powell

⁵ TICHOU POŠTOU – Věra Voňavková

výkladem, já jsem naprosto přesvědčen, že tohle je ten smysl, myšlenka, možná poslání skautingu. Není důležitá nepřesnější terminologie, důležité je dělat svět lepším.

3.1 SKAUTSKÝ SLIB A ZÁKON

Největší oporou pro nás bude jeden ze základů skautské metody – skautský slib. Jak s ním pracovat? Jak jej předávat dětem? To vše by mělo stát za pozornost každému vůdci oddílu.

Zákon a slib tvoří jednotu. Naším cílem je život podle skautského zákona a slib je pomůckou na cestě k tomuto cíli. Naší snahou je učit sebe a naše svěřence aktivnímu přístupu k životu v dennodenních drobnostech. Učit je i jít proti proudu, snášet nepříjemnosti, například navozováním náročnějších programů na tábore, výpravách. Příkladem může být překonávání hladu, únavy, strachu, nepřízně počasí.

Kvalita celého skautského hnutí závisí na kvalitě každého jednotlivce. O vůdcích to platí zvlášť. Aby mohl vůdce vést dobře nováčka ke skautskému slibu, musí především on sám podle tohoto slibu žít.

Protože skautský slib je teprve začátkem skutečně skautské cesty životem, tak úsilí o jeho stále hlubší chápání a reflexe by měly být celoživotním programem pro každého, tedy i dospělého člena našeho hnutí.

Když rozeberu jednotlivé části slibu: **Slibuji na svou čest** – jedná se o velký závazek něco slíbit na svou čest. Nemůžu proto hledat výmluvy, proč nemůžu splnit, co jsem slíbil, necítil bych se čestně, nebyl by na mě spoleh a okolí by mi nevěřilo. Takové to zlehčování situace větou: „*Slibem nezarmoutíš*“ mi přijde pouze jako alibismus člověka, že něco slíbil, ale svůj slib nedodržel.

Jak dovedu nejlépe – pracuji na tom slibu na plno, na maximum, tak jak je to jen možné. Může se stát, že se něco nepodaří, nepovede, přesto je důležité vytrvat a snažit se znovu a lépe na tom pracovat.

Sloužit Nejvyšší Pravdě a Lásce – pro mě to znamená sloužit Bohu.

Věrně v každé době – po celý život, za jakékoliv situace být skautem. I když by tomu třeba znovu politická situace jako v minulosti nenahrávala. Je třeba si stát za svým přesvědčením i v životních těžkostech.

Budu plnit povinnosti vlastní – sem zařadím své pracovní, školní a volnočasové povinnosti, povinnosti vůči ostatním lidem. A také třeba úřadům. Veškeré mi svěřené úkoly musím plnit poctivě a zodpovědně ve stanoveném čase.

Zachovávat zákony skautské – díky skautským zákonům dosahujeme skautských ideálů, skautské ideje.

Duší i tělem být připraven pomáhat vlasti i bližním – být připraven kdykoliv, kdy je to potřeba, ne jen pouze kdy se mi to hodí, nebo kdy se mi chce.

K tomu mi dopomáhej Bůh

3.2 SKAUTSKÁ SYMBOLIKA

Skauting je výchovou k hodnotám, jenže o hodnotách se nemluví snadno. Jak zprostředkovat jinému přátelství, lásku, spravedlnost, dobro a zlo? Slova na to nestačí, a tak si pomáháme symboly. Podaná ruka, úsměv, kytice růží – to všechno často řekne víc, než věty. Symboly nás odkazují k něčemu, čím samy nejsou, k něčemu, co je za nimi.

Skautskou myšlenku v první řadě jde dětem předávat pomocí „viditelných symbolů,“ které nejde přehlédnout. Například kroj. Posiluje sounáležitost, reprezentuje hnutí, působí motivačně – čím víc odznaků a nášivek, tím více pohledů a otázek od dětí. Také barva šátku, šňůrky, to vše děti fascinuje. Je to prostředek k výchově k pořádnosti, na stavu kroje se podepisují vlastnosti dítěte. A v neposlední řadě díky kroji jsou mazány rozdíly mezi jednotlivými vrstvami, z nichž děti přicházejí. Vůdce by měl určit, na kterých akcích je třeba povinně mít kroj a sám jít příkladem. Kroj jako takový je jeden z nejdůležitějších výchovných prostředků pro děti v oddíle a pro ty zvenčí je to něco nového, neokoukaného, možná neznalého. Z pohledu marketingu velmi prospěšné při získávání nováčků. Z pohledu veřejnosti se jedná o odlišení se od jiných volnočasových skupin zabývajících se prací s dětmi.

Dalšími viditelnými symboly jsou táborové tradice. Absolvoval jsem několik táborů pod hlavičkou střediska volného času, na žádném neprobíhal ranní nástup se vztyčováním vlajky. Je to slavnostní chvíle dne, kdy bychom měli vyjadřovat svou úctu, hrdost, oddanost a vděčnost své zemi. Každý vůdce oddílu, střediska nebo tábora by si měl určit svůj vlastní rituál nástupu. Myslím, že u nás na střediskových táborech jsou nástupové rituály naprosto standardní. Začínají pískáním na píšťalku, posléze seřazením vztyčením vlajky za zpěvu

Junácké hymny a následně zaseknutím sekery do špalku jako symbolu práce, začátku nového dne. Myslím, že zde už není moc prostor pro inovaci a vymyšlení nových postupů.

Na nástupu se také prezentuje denní program, smysl pro dodržování harmonogramu, řádu, správného časování dne. Denní heslo, kterého se v průběhu dne snažíme držet, plnit jej a zaměřovat na něj program celého dne.

Večer pak probíhá opět nástup se zhodnocením uplynulé dne, se sejmutím státní vlajky ze stožáru za zpěvu české národní hymny a vyjmutí sekery. Po večerním programu následuje ještě večerka a pro věřící večerní modlitba.

3.2.1 Symbolický rámec

Symbolika podpořená kostýmy, názvy herních stanovišť i postav, legendou, dělá z obyčejného lesa kouzelné a tajuplné místo. Hra je jen jako – pocity, city, důvěra, spolupráce jsou opravdové. Symbolika umožní dětem prožít to, co bychom jim jinak zprostředkovali jen těžko – nebýt na světě sám a pomáhat ostatním je důležité. Postavit se společně proti zlu má cenu.

Symbolický rámec je postaven na představivosti, dobrodružství, tvořivosti a vynalézavosti. Používání symbolických rámců podněcuje vývoj dětí v různých oblastech, pomáhá jim ztotožnit se s hodnotami skautingu, stimuluje hledání a rozvíjení vlastní identity, ale i soudržnost a sounáležitost oddílu. Symbolický rámec nemá skauty udržovat v umělém, imaginárním světě. Dokáže ale obohacovat každodenní život a pomáhá překonávat překážky. Umožňuje zažít pocity hrdinství, rytířství, odvahy. Využití symbolů a metafor učí děti chápat abstraktní pojmy, kterými zpravidla označujeme duchovní hodnoty. Stimulování fantazie rozvíjí tvořivost a vynalézavost. Symbolický rámec přispívá k sžití se s oddílem, k prožití odpovědnosti a zájmu o druhé.

Denní heslo, které jsem zmiňoval v předchozí kapitole, může být pomůckou nebo naopak vyústěním nachystaného programu pro daný táborový den na motivy celotáborové hry. Právě celotáborová hra je jednou z hlavních metodik předávání důležitých podnětů, myšlenek a faktů dětem. Záleží jen na nás, vedoucích, a naší tvořivosti, jako hru našim dětem připravíme. Samozřejmě, rozdíl bude v tom, jestli připravíme celoroční hru na téma Harry Potter, Stmívání, Pacifická železnice anebo Historie skautingu v českých zemích.

3.3 UČENÍ SE ZKUŠENOSTÍ

Učení se zkušeností, učení se prožitkem je způsob, jak dětem předat informace, jak je věci naučit. Tím, že jim řeknu, jak mají rozdělat oheň, jim sice dám teoretický základ, ale u většiny dětí to stejně dopadne tak, že mou informaci zapomenou a příště budou opět bezradné. Kdežto pokud dostanou sirky, sami si nachystají dřevo, zapálí oheň, budou jej udržovat, uvaří si na něm a nakonec zahladí po sobě ohniště, bude to pro ně zážitek. A pokud má dítě zážitek vrytý do paměti, je to pro něj to nejcennější získané. Také jsem si vyzkoušel spoustu úkolů, které se mi nepovedly hned na první pokus, ale opakováním jsem se nakonec dopracoval k tomu, že i já dokážu rozdělat oheň bez papíru jen na jednu sirku. A stejné je to u dětí. Co si nevyzkouší, to je nezaujme a jen povídáním se nové věci nenaučí. A takhle bychom našli i spoustu jiných situací, kdy se dětem osvědčí si prakticky něco vyzkoušet, než se jen dívat. Jedno pořekadlo říká, že chybami se člověk učí. A to platí vždy a všude.

Dítě si tím, že si vyzkouší něco nového, vytváří nové zážitky. A jak říká můj bývalý rádce, vůdce oddílu a kamarád Tačud: *„Zážitek nemusí být pozitivní, zážitek musí být hlavně intenzivní.“*

3.4 DRUŽINOVÝ SYSTÉM

Správně fungující družinový systém je jedním z nejlepších způsobů jak u dětí rozvíjet soutěživost, spolupráci, pochopení ostatních, učení se práci v týmu. Cílem je oslovit chlapce a dívky, pomáhat jim rozvíjet fyzické i duševní schopnosti, učit je žít férově a čestně. Určitě ale nebude fungovat, když děti posadíme do lavic a budeme jim vykládat o tom, jak je dobré mluvit pravdu. Vzít je do přírody, učit je, jak přežít v drsných podmínkách, nechat je prožít, jak se navzájem potřebují.

Velkou roli zde hraje rádce. Děti jej budou mít za svůj vzor, za příklad, za svého „poloboha.“ Víím, že je to odvážné tvrzení, ale konkrétně u mě to tak bylo. Můj rádce, Tačud, mě hodně naučil, hodně toho věděl, nikdy mi neřekl ne, když jsem něco potřeboval, podporu jsem od něj měl obrovskou. Přesně takhle si já představuju správného rádce. Hodně jsem si od něj vzal a snažím se družinu vést stejně dobře jako on a předávat zkušenosti od něj dál, těm mým a věřím, že pro ně jsem taky ten správný vzor, jako byl Tačud pro mě.

Problém nastává, když družina nefunguje úplně jednotně. Má třeba člena, který ostatní jen vyrušuje, ubližuje jim, kazí program, a proto jej ostatní neberou. Tento narušitel je vyčleněn z kolektivu. Je potom na rádci, jak s danou situací naloží. Určitě se bude snažit pro

promluvě s dítětem, začlenit jej do kolektivu, jen nejsem z vlastní zkušenosti přesvědčen, že se to vždy podaří. Musí v první řadě chtít samo dítě. A pokud dítě samotné nechce a já vyčerpám všechny možnosti jak jej začlenit do družiny, nezbyvá mi, než se s dítětem rozloučit. Není to nejlepší řešení, ale stává se.

Opačný problém je, když je dítě vyčleněno z kolektivu z důvodu své nemohoucnosti, neobratnosti, nešikovnosti, obezity, zdravotního handicapu. Zde bych považoval za velkou chybu, když by rádce nedokázal začlenit dítě do kolektivu a najít mu tu činnost, ve které vyčnívá a je lepší než ostatní. Nebo si případně s dětmi promluvil a popsal jim, jaký má jejich kamarád problém. Věřím, že pokud to rádce dobře podá, děti to pochopí a vyčleněného handicapovaného kamaráda mezi sebe vezmou.

Také se stávají situace, kdy vím, že družinovka není v mém provedení ideální, zvláště když přijdu z práce, kde na mě šéf křičí, jsem ve stresu, rozladěn nebo frustrován, tak družinovka nemá kvalitu, jakou bych si představoval. Nicméně vím, že ty děti za to nemohou a zpětně mě moc mrzí, že jsem neudělal maximum pro to, aby družinovka byla výborná. Proto se učím izolovat od práce, netahat si ji domů a na družinovku a všechny problémy nechat v kanceláři.

3.5 PODPORA DOSPÍVAJÍCÍCH

Skautská organizace vychovává mladé jedince, jenže může nám nastávat generační problém. Často se stává, že děti dokončují základní školu, v červnu a na táboře nám tvrdí, jak budou pokračovat v družině, jak rádi převezmou novou družinu, případně budou vypomáhat u některé zaběhlé družiny. Pak ale nastane září, dítě pozná nové kamarády, změní se mu časové rozložení dne, musí dojíždět do školy. Od nás z Pohořelic je dojíždění na jakoukoliv střední školu minimálně na hodinu cesty. Stejně jako tak se objevují nové zájmy, nové lásky, nová rozptýlení.

Já sám jsem svůj „syndrom skautského vyhoření“ poznal při odchodu až na vysokou školu, odjel jsem na koleje, přes sto kilometrů daleko od svého oddílu a tak nějak jsem zapomněl, že bych mu mohl pomáhat. Celý rok mě opravdu nikdo v oddíle neviděl. Až posléze mi přišel zase mail s výpravou a mně došlo, že mi to vlastně chybí. Nejsem ten zdárný příklad, který potřeboval být nucen do toho, aby něco dělal.

Tím jak nastane změna, mám pocit, že i klesá motivace dětí věnovat se ve volném času skautingu. V rámci oddílu je třeba s nimi pracovat a podporovat děti v tom, že odchodem

na střední školu pro ně pomoc pro oddíl nekončí. Každému můžeme najít roli v oddíle. Ne každý může samozřejmě dělat všechno, ale dobře víme, že výprava se sama nenachystá, celoroční hra se sama nevymyslí a jídlo na výpravě se samo neuvaří. To je jen stručný výklad aktivit, které můžeme dětem svěřit, pokud tedy nemají čas na pravidelné vedení družinovek.

Dalším motivačním prvkem jsou společné družinové akce. Nebo spíše akce roverského kmene, tedy akce, které budou uzpůsobeny věkové dané věkové kategorii. Tady však nastává otázka, jak moc se má vůdce oddílu „míchat“ mezi rovery. Už jsou staří dost na to, aby si mohli tvořit program sami, ale zároveň potřebují ještě kontrolu, aby se jejich akce nezvrhávaly špatným směrem. Myslím, že zde vůdce musí najít odpovídající kompromis, kdy sice bude řídit činnost roverského kmene, ale roveři budou mít pocit, že si vlastně vládnou sami.

3.6 PŘÍRODA

Příroda je nepostradatelnou součástí skautské výchovy. Jakýkoli výšlap, kde bylo potřeba si trochu sáhnout na dno svých sil, nebo třeba i jen krátkou procházku mám spojenou s poznáním nového koutu přírody. Tím, jak jsem stárnul, jsem se naučil vnímat přírodu kolem sebe. Nevím, jak se to ve mně zrodilo, ale myslím, že způsob tohoto poznávání jsem našel díky tichým chvílím v přírodě. Stejně jako jsme na Protosu měli meditace k zamyšlení o různých tématech, já jsem se naučil poznávat přírodu, tím že jsem trávil čas sám v přírodě. Nebo v rámci výpravy jsem se na malou chvíli oprostil od ostatních a vnímal jsem okolí. Stejně tak to jde naučit děti. Dopřávat jim osamocené chvíle v přírodě, až se naučí vnímat přírodu. Nepůjde to hned, ale naučí se to, chce to jen čas, vyspění a chtít.

3.7 ROZVÍJEJÍCÍ PROGRAMY

Rozvíjející program pro děti i dospělé je nutné brát již pohledu jednotlivce. Jelikož každý jsme jiný, každý jinak přemýšlíme, každý jsme v poznání došli někam jinam, každý máme jiné zkušenosti. Proto je zde nutný individuální přístup k jednotlivci, případně je nutná homogenní skupina jedinců, kteří budou relativně na stejné úrovni a dá se s nimi pracovat stejně.

Za sebe musím říct, že za obohacující a rozvíjející považuji akce, na kterých jsem se poznal s úplně novými lidmi. Ať už to byla Lesní škola PROTOS, skautský Elixír, vůdcovky. Všude jsem poznal zajímavé osoby, získal od nich nové pohledy na věc, vyměnil si s nimi zkušenosti, s některými vytvořil pevné přátelství.

ZÁVĚR

Netvrdím, že můj pohled na téma je nejsprávnější a nejideálnější. Určitě se najdou osoby, které se mnou nebudou souhlasit a budou mít jiný pohled na skautskou ideu. Přesto jsem se v práci snažil nastínit svůj pohled podle mého nejlepšího vědomí a svědomí a doufám, že pro každého, kdo bude tyto řádky číst, bude text alespoň trochu obohacující a najde si v něm přesně to, co pro něj bude inspirací do práce s dětmi pod hlavičkou Junáka.

ABECEDNÍ SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ČEKATELSKÁ ZKOUŠKA

METODIKA – Edice Vůdcovské zkouška

MYŠLENKOVÉ ZÁKLADY SKAUTINGU – Edice Vůdcovská zkouška

NA POMOC SKAUTSKÝM VŮDCŮM - Robert Baden-Powell

NIKDY NEKONČÍCÍ DORODRUŽSTVÍ – Jiří Zajíc

SKAUTING FOR BOYS – Robert Baden-Powell

TICHOU POŠTOU – Věra Voňavková

VŮDCOVSKÁ ZKOUŠKA

ZÁKLADY DUCHOVNÍ VÝCHOVY VE SKAUTINGU – Jan Pečený